

УДК 658.152

ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЛЬВІВЩИНИ

І. Більський, к.е.н.

Львівський національний аграрний університет

Ключові слова: інвестиції, ефективність, цінні папери, сільське господарство, область, капіталовкладення, активізація.

Залучення інвестиційного капіталу є одним з основних чинників виходу сільського господарства з критичного стану та забезпечення конкурентоспроможного виробництва. Інвестиції в основний капітал забезпечать системне оновлення і розвиток матеріально-технічних засобів господарств, поліпшать соціальну інфраструктуру села. Розробляючи заходи із залучення іноземних інвестицій, необхідно сформулювати більш сприятливі умови для інвестиційної діяльності, додатково заохочувати іноземний бізнес, максимально використовувати місцеві переваги.

Постановка проблеми. Кризова ситуація в економіці країни, спричинена нагромадженням економічних проблем, ставить питання активізації інвестиційної діяльності для відновлення матеріально-технічного потенціалу аграрного сектора через залучення інвестиційних ресурсів, зокрема кредитів комерційних банків, акціонерного та промислового капіталу, іноземного капіталу. Для цього необхідно створити сприятливий інвестиційний клімат, за якого фінансові ресурси ефективно використовуватимуться на модернізацію виробничої сфери, запровадження прогресивних технологій, покращання інфраструктури села. У зв'язку з цим набуває актуальності активізація використання всіх можливих інвестиційних ресурсів як питання виживання сільського господарства, зупинки подальшого його занепаду.

Однак в Україні діють чинники, що знижують рівень залучення інвестицій в економіку держави, а саме обмежений попит на внутрішньому ринку внаслідок зuboжіння широких верств населення і втрати заощаджень, незавершеність ринкових перетворень, корумпованість і нерозвиненість ринкової інфраструктури [5, с. 119].

Актуальність теми полягає в активізації залучення і використання інвестиційних ресурсів в аграрну галузь області за допомогою нових механізмів, що зумовило доцільність проведення дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових публікацій з досліджуваного питання за останній період в Україні показав, що більшість із них, зокрема праці А. Гайдуцького, М. Долішнього, М. Єрмошенка, Л. Згривця, О. Ковальчука, висвітлюють досвід залучення реального та фінансового капіталу в

економіку та соціальну сферу регіонів, розвиток страхового та банківського секторів. Учені акцентують увагу на тому, що динаміка зростання інвестицій в аграрний сектор набагато менша, ніж існуючі потенційні можливості. Водночас, попри суттєві зусилля у формуванні відповідних організаційно-економічних і правових засад, міжнародні експерти вказують на зниження інвестиційної привабливості. Україна за показниками якості бізнес-середовища посідає 75 місце серед 82 країн [6, с. 238].

Постановка завдання. Нашою метою став детальний аналіз основних чинників стимуляції інвестиційних процесів для виявлення додаткових можливостей їх активізації в аграрній сфері Львівщини.

Виклад основного матеріалу. Кризова ситуація має різке економічне вираження у Львівській області не лише у зв'язку із загальноукраїнською політичною та економічною кризою, а й внаслідок відсутності реальної антикризової програми для Львівщини. За багатьма макроекономічними показниками Львівщина значно відстає від інших областей України, зокрема валовий внутрішній продукт на одного жителя області у 2,1 раза менший, ніж у середньому в Україні, зростання індексу інфляції є найвищим саме в нашій області. Кількість населення, рівень доходів якого є нижчим за встановлену межу бідності, зросла протягом 2008 року з 880,8 тис. осіб до 990 тис. осіб. Значними є диференціація доходів населення Львівщини та поділ на багатих і бідних [4].

Тому проблема активізації інвестиційної діяльності є одним з основних чинників виходу сільського господарства з критичного стану та забезпечення конкурентоспроможного виробництва. Інвестиції в основний капітал забезпечать системне оновлення і розвиток матеріально-технічних засобів аграрних підприємств, покращать соціальну інфраструктуру села. Для цього важливе значення надають сприятливій інвестиційній політиці, яка б забезпечила структурне перетворення аграрних галузей на користь інтенсифікації виробництва та ресурсощадних технологій. Сутність державної інвестиційної політики полягає насамперед у визначенні пріоритетних напрямів, джерел і обсягів капітальних вкладень у галузі аграрного сектора економіки. Тут найближчими цілями має бути нарощування капітальних вкладень у ті галузі й ті сфери діяльності, які забезпечують прискорення виходу сільського господарства з кризової ситуації [3, с. 55].

Аналіз таблиці свідчить, що починаючи з 2003 року на Львівщині в аграрну сферу залучають щораз більше інвестицій в основний капітал. Особливо тішить стрімке зростання в передкризовий період 2009 р., коли вони збільшилися у 5 разів – з 95,4 млн грн у 2006 р. до 570,4 млн грн у 2008 р. Порівняно з минулим роком інвестиційні вкладення зросли більше ніж у два рази [5, с. 136].

Це дало змогу порівняно з минулим 2008 р. збільшити обсяги виробництва деяких сільськогосподарських культур, м'яса та яєць. На 5% збільшена площа посівів озимих зернових культур, ріпаку – на 30%.

Таблиця

Інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності Львівщини

Вид економічної діяльності	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	До підсумку, % 2008 р.
	млн грн						
Всього	2559,0	3634,0	4681,7	5875,5	8287,3	10799,3	100,0
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	36,5	46,5	82,5	95,4	235,9	570,4	5,3
Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ним послуги	30,7	40,3	75,1	84,0	211,0	549,8	5,1
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	5,8	6,2	7,4	11,4	24,9	20,6	0,2
Рибальство, рибництво	0,3	0,9	0,8	1,0	2,5	0,8	0,0
Промисловість	808,6	1047,5	1440,9	1606,6	2233,7	2935,8	27,2
Будівництво	121,7	112,5	127,2	153,4	217,7	263,8	2,4

Аналізуючи динаміку розвитку інвестиційного процесу, можна стверджувати, що інвестиційна місткість аграрної економіки області значно вища. Зараз основне – ефективно реалізувати великий потенціал області щодо залучення інвестиційних ресурсів в аграрну економіку, активізувати всі наявні правові, організаційні, економічні передумови, форми та механізми, сформувати позитивний інвестиційний імідж регіону.

Одна в умовах, коли обсяги внутрішніх капіталовкладень різко зменшились, а дієвий механізм нагромадження внутрішніх інвестиційних ресурсів відсутній, логічним, на наш погляд, є висновок про необхідність активізації інвестиційних процесів в агросекторі за рахунок зовнішніх джерел, хоча вони не відіграють і не повинні відігравати вирішальну роль у розвитку агропромислового виробництва.

Зокрема, з початку інвестування у сільське господарство Львівської області вкладено 95,5 млн дол. прямих іноземних інвестицій, з яких 74,5 млн дол. надійшло упродовж січня-вересня 2008 року. За участю іноземного капіталу в області діють такі потужні сільськогосподарські підприємства, як "ЛК Юкрейн Груп", "Агромак Юкей", "Агро ЛВ Лімітед", "Біоінвест", що спеціалізуються на вирощуванні зернових і технічних культур, а також "Галичина-Захід" та "Дружба", які працюють у галузі тваринництва. Лідерами в інвестуванні є партнери зі Сполученого Королівства, Данії та Кіпру. Загалом, за повідомленням ZAXID.NET, у Головному управлінні статистики у Львівській області упродовж дев'яти місяців 2008 р. в економіку області надійшло 247,8 млн дол. іноземних інвестицій, що у 1,5 раза більше, ніж за відповідний період попереднього року.

Незважаючи на зростання останніми роками обсягів інвестицій реалії сьогодення такі, що ризикованість капіталовкладень у сільськогосподарське виробництво оцінюється як занадто висока, передусім через політичну і правову нестабільність держави. У законодавстві відсутній неупереджений підхід до зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності, не простежується чітка позиція держави щодо підтримки іноземного інвестора. Відсутні широкомасштабні програми залучення інвестицій в основні галузі АПК.

Маючи досить вагомий виробничий потенціал у сільському господарстві, а саме сприятливі для вирощування більшості сільськогосподарських культур природно-кліматичні умови у поєднанні з родючими ґрунтами, кваліфіковані кадри, Львівщина не приваблює іноземних інвесторів, і на це є низка причин. Сільське господарство від самого початку не увійшло до переліку інвестиційно привабливих галузей, адже виробничі, комерційні, інноваційні можливості партнерів обмежені. Тому, розробляючи захід із залучення іноземних інвестицій, з одного боку, варто формувати сприятливіші умови для інвестиційної діяльності, додатково заохочувати іноземний бізнес, максимально використовувати місцеві переваги; з іншого – варто забезпечувати узгодження економічних інтересів потенційних інвесторів і різноманітних інтересів регіону [1, с. 35].

Слід зауважити, що вирішення проблем, пов'язаних з активізацією іноземної інвестиційної діяльності, є важливим не лише з погляду підвищення ефективності вітчизняного виробництва та прискорення економічного зростання, а й з погляду адаптації на український ґрунт принципів, морально-психологічних якостей, управлінської культури та ведення бізнесу, що панують у розвинених європейських державах [2, с. 332].

Активізувати інвестиційні процеси можна через створення відповідних умов для інвесторів, зменшення податкового тиску, спрощення процедури ліцензування, проведення експертизи проектів тощо. Аграрії області зацікавлені у співробітництві з іноземними інвесторами, їхніми провідними компаніями з переробки і реалізації продукції сільського господарства.

Для активізації інвестиційної діяльності важливо забезпечити також ефективне управління. Вирішення цієї проблеми залежить насамперед від рівня підготовки спеціалістів. Без наявності висококваліфікованих фахівців не вдасться скерувати інвестиційний процес у потрібне русло.

Висновки. З урахуванням викладеного пропонуємо такі заходи з активізації інвестиційного процесу:

- здійснити перехід від бюрократичного адміністрування до обслуговування інвестиційного процесу, підтримуючи підприємництво та формуючи умови для саморегулювання інвестиційного процесу;

- розробити регіональні плани підвищення інвестиційної привабливості області з урахуванням особливостей їх поточних рейтингів інвестиційної привабливості, забезпечити моніторинг їх виконання як одного з критеріїв успішності діяльності місцевих державних адміністрацій;

- забезпечити посилення відповідальності представників органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування за вчинення корупційних дій щодо потенційних інвесторів.

Бібліографічний список

1. Фактори, що впливають на іноземні інвестиції / Т. Антонечко, Д. Пруненко, О. Уткін, О. Жилиякова // *Фінанси України*. – 2002. – № 10. – С. 35–40.
2. Борщевський В. Стратегічні пріоритети українсько-польського інвестиційного співробітництва / В. Борщевський // *Вісник ЛНАУ : економіка АПК*. – 2009. – № 16 (2). – С. 331-335.
3. Вітков М. С. Розвиток інвестиційної політики в сільському господарстві України / М. С. Вітков // *Економіка АПК*. – 2005. – № 1. – С. 55.
4. Качмарик Я. Львівщина – територія бідності / Я. Качмарик // *Свобода*. – 2009. – Вересень.
5. Шосталь С. О. Активізація інвестиційного процесу в Україні : проблеми та шляхи їх розв'язання / С. О. Шосталь // *Статистика України*. – 2008. – № 3. – С. 119.
6. Шурпенкова Р. Аналіз інвестиційного клімату в Україні / Р. Шурпенкова // *Вісник ЛНАУ : економіка АПК*. – 2008. – № 15. – С. 237-242.

Бильский И. Проблемы активизации инвестиционного процесса аграрного сектора Львовщины

Привлечение инвестиционного капитала является одним из главных факторов выхода сельского хозяйства из критического состояния и обеспечения конкурентоспособного производства. Инвестиции в основной капитал обеспечат системное обновление и развитие материально-технических средств хозяйств, улучшат социальную инфраструктуру села.

Разрабатывая мероприятия по привлечению иностранных инвестиций, необходимо сформировать более благоприятные условия для инвестиционной деятельности, дополнительно поощрять иностранный бизнес, максимально использовать местные преимущества.

Ключевые слова: инвестиции, эффективность, ценные бумаги, сельское хозяйство, область, капиталовложения, активизация.

Bilskyi I. Problems of boosting the investment process of the agrarian sector of Lviv

Problem of attracting investment capital is one of the major factors out of agriculture to the critical state and to ensure competitive production. Capital investments will provide a system update and development of material and technical means of agricultural farms, improve the social infrastructure of the village.

In developing measures to attract foreign investment should establish more favorable conditions for investment, further encourage foreign business to maximize the local benefits.

Key words: investments, involvement, efficiency, securities, agriculture, area, capital investment, revitalization.

